

ДОСКОНАЛІСТЬ ЧИ ДОСТУПНІСТЬ: ЯКУ МОДЕЛЬ ФІНАНСУВАННЯ ОБЕРЕ ЄВРОПЕЙСЬКА ДОСЛІДНИЦЬКА РАДА?

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «Якщо Європейська дослідницька рада стала жертвою власного успіху, то як її можна врятувати?».

У ній розглядається майбутнє Європейської дослідницької ради (ERC), яка через надзвичайну популярність і високий престиж своїх грантів зіткнулася зі стрімким зростанням кількості заявок, перевантаженням експертних панелей та необхідністю шукати нові механізми відбору проєктів. ERC, створена у 2007 році, є одним із найавторитетніших грантових інструментів у світовій науці. Її особливість полягає в тому, що фінансування надається насамперед на основі наукової досконалості запропонованого дослідження, без прив'язки до політичних пріоритетів, тематичних квот чи обов'язкових міжнародних консорціумів. Саме тому багато дослідників називають ERC «Лігою чемпіонів» науки. Отримання її гранту здатне суттєво вплинути на кар'єру науковця та посилити позиції університету, в якому він працює. Водночас успіх програми став поштовхом для виникнення проблем.

Кількість заявок останнім часом різко зросла: якщо раніше експертні панелі розглядали від кількох десятків до приблизно півтори сотні пропозицій, то наразі окремі комісії змушені оцінювати понад 250 заявок. Це створює значне навантаження на рецензентів і ставить під загрозу якість експертного відбору. Одним із варіантів розв'язання проблеми стало запропоноване обмеження повторного подання заявок для тих, хто не отримав фінансування. Проте ця ініціатива викликала гостру реакцію наукової спільноти. Понад тисяча дослідників підписали відкритий лист із критикою такого підходу, стверджуючи, що він може зашкодити молодим ученим, обмежити подання сміливих ідей та погіршити становище представників менш ресурсно забезпечених установ і країн. Пропозиції щодо реформування процедури відбору ERC, які зараз обговорюються, стосуються скорочення обсягу заявок на початкових етапах конкурсу, використання коротких концептуальних описів проєктів замість великих пакетів документів, зменшення кількості рецензентів для кожної заявки та більш широкого застосування цифрових інструментів для попереднього аналізу матеріалів. Деякі науковці вважають, що система повинна приділяти більше уваги перспективним дослідникам на ранніх етапах кар'єри, збільшуючи для них шанси на отримання фінансування. Окреме питання – майже подвійне збільшення бюджету ERC у наступному фінансовому циклі Європейського Союзу, ініційоване Єврокомісією. Прихильники такого рішення вважають, що це дозволить підтримати значно більше якісних проєктів та зменшити надмірну конкуренцію. Але як саме мають розподілятися додаткові ресурси та чи не слід зосередитись на збалансуванні підтримки вже визнаних наукових лідерів і молодих дослідників? І чи має ERC і надалі керуватися виключно критерієм наукової досконалості, чи варто враховувати ширші політичні завдання Європейського Союзу, зокрема – підвищення конкурентоспроможності та більш рівномірний розподіл грантів між країнами? Прихильники чинної моделі наголошують, що саме незалежність від політичних міркувань зробила ERC настільки авторитетною, але дискусії щодо майбутнього балансу між досконалістю, ефективністю та справедливістю продовжують посилюватися.

Детальніше:

<https://www.timeshighereducation.com/depth/if-erc-victim-its-own-success-how-can-it-be-saved>

Фото: pixabay.com

#HPAT_Усі_новини #HPAT_Науковцям_новини #HPAT_Освіт'ям_новини
#HPAT_TimesHigherEducation

2026-06-12